

Το προεφηβικό τραύμα στα κορίτσια (“The prepuberty trauma in girls”), της Phyllis Greenacre, *Psychoanal Q.* 1950;19(3):298-317.

Σύνοψις

Σάββας Μπακιρτζόγλου, ψυχολόγος-ψυχαναλυτής

Η Greenacre (1950) μελέτησε σε κορίτσια προεφηβικής ηλικίας «μοιραίες» **τραυματικές εμπειρίες** (πραγματικά συμβάντα) σεξουαλικού περιεχομένου τα οποία λαμβάνουν χώρα κατά την όψιμη *λανθάνουσα περίοδο* και τα οποία το κορίτσι συγκρατεί στη μνήμη του εναργώς και με πολύ μικρή παραμόρφωση. Εδώ το κορίτσι φαίνεται να έχει «σπεύσει» στα συμβάντα, να τα έχει προκαλέσει, υποκινούμενο περισσότερο από περιέργεια παρά από ενορμητική ανάγκη. Η Deutsch όπως αναφέρεται στην Greenacre υπογραμμίζει ότι η **προεφηβεία** είναι μια φάση μεγιστοποίησης της περιέργειας περί των σεξουαλικών, πρωτίστως περί των σωματικών και αναπαραγωγικών λειτουργιών π.χ. σεξουαλικές εξερευνηήσεις μεταξύ κοριτσιών, κουβέντες για sex μέσα σε σκοτεινά δωμάτια, σεξουαλικά ερεθιστικά αγγίγματα και παιχνίδια, αλλά πρωτίστως συζητήσεις για τα μυστικά και τις σεξουαλικές δραστηριότητες των ενηλίκων. Από την άλλη πλευρά η **εφηβεία** είναι μια αγχώδης περίοδος αναζωπύρωσης των διαταραχών και των άλυτων συγκρούσεων της παιδικής σεξουαλικότητας. Τα σεξουαλικά τραύματα της προεφηβείας τα οποία περιγράφει η Greenacre και στα οποία κάποια κορίτσια «πέφτουν με τα μούτρα», τα **θυματοποιούν** μολονότι πρόκειται για σεξουαλικές καταστάσεις τις οποίες τα ίδια τα παιδιά προστρέχουν και προξενούν. Αυτά δε τα τραύματα συνιστούν ένα είδος εκδραματίσης πρώιμων συγκρούσεων άλλως ειπείν δείχνουν να **επαναλαμβάνουν** ψυχαναγκαστικά τις πυρηνικές διαταραχές των προοιδιπόδειων (σαδομαζοχιστικών) και οιδιπόδειων φάσεων της ψυχοσεξουαλικής εξέλιξης. Κάποιες γυναίκες σε ανάλυση περιγράφουν με μελανά χρώματα τραυματικές εμπειρίες –σεξουαλική αποπλάνηση από ενήλικες ή και διαδικασίες «παρατήρησης» ενός άλλου έφηβου, μιας άλλης μεγαλύτερης γυναίκας, της αδερφής ή της μαμάς-τις οποίες υπέστησαν

γύρω στα δέκα τους χρόνια και που εκείνες οι ίδιες θεωρούν και αξιολογούν ως καθοριστικές για την πορεία της ζωής τους, μολονότι στην πραγματικότητα, αυτά τα συμβάντα δεν επαρκούν για να σηματοδέψουν με καθοριστικό τρόπο την ψυχοσεξουαλική τους εξέλιξη. Τέτοια -συχνά επαναλαμβανόμενα- σεξουαλικά βιώματα μπορεί να χρησιμεύουν στο Εγώ ως *συμπυκνωτές* («**αναμνήσεις οθόνη**») στους οποίους αποδίδεται από αυτές τις ίδιες τις γυναίκες η παρεμπόδιση της κανονικής εφηβικής και ενήλικης ανάπτυξής τους, ενώ, στην πραγματικότητα, τα πράγματα είναι καθηλωμένα σε πολύ πρωιμότερα στάδια. Αυτά τα ψυχαναγκαστικά **επαναλαμβανόμενα προεφηβικά τραύματα** δείχνουν να προετοιμάζουν το κορίτσι για την επερχόμενη εφηβεία του, συνιστώντας άμυνες ενάντια στην είσοδο στην ενήλική ζωή και στην *απαρχή* της σεξουαλικότητάς του. Χρησιμοποιούνται από τις γυναίκες εν είδει εκλογικεύσεως μαζοχιστικού περιεχομένου (μαζοχιστικών ικανοποιήσεων) και έχουν **αμυντική** αξία κατά της ερωτικής τους ζωής ειδικότερα στη μετεφηβεία (ανάσχεση της πολύμορφης διαστροφικής παιδικής σεξουαλικότητας). Η προεφηβεία κατά την συγγραφέα, προσφέρει το κατεξοχήν έδαφος για την πρόκληση τέτοιων τραυμάτων.

Η Greenacre σημειώνει ότι τα **τραύματα οιδιποδειακού περιεχομένου** της προεφηβείας (όπως αυτό του κλινικού παραδείγματος) χρησιμοποιούνται περισσότερο συχνά ως **άμυνες** (*αναμνήσεις οθόνη ή αναμνήσεις παραπέτασμα*) απ'ότι τα σεξουαλικά τραύματα συγχρωτισμού με άλλα παιδιά επειδή στην πρώτη περίπτωση τα υποκείμενα μπορούν ευκολότερα να μεταφέρουν την ευθύνη στον ενήλικα έτσι ώστε να συσκοτίσουν τόσο τη συμμετοχή τους ως υποκινητές του τραύματος όσο και τη σημασία πρώιμων τραυματικών συμβάντων της ζωής τους τα οποία οδήγησαν και «πίεσαν» το Εγώ στην πρόκληση των μεθύτερων τραυματικών βιωμάτων.